

A SZÖVEGÉRTÉSI TELJESÍTMÉNYEK SZÖVEGTÍPUS ÉS PSZICHIKUS STRUKTÚRA SZERINTI KÜLÖNBSEGEI

Kasik László *, D. Molnár Éva **

** SZTE Neveléstudományi Intézet, SZTE Szociális
Kompetencia Kutatócsoport*

*** SZTE Neveléstudományi Intézet*

Kulcsszavak: olvasás-szövegértés; pszichikus struktúra; szövegtípus

Napjainkban számos kutatás foglalkozik a szövegértési képesség fejlődési sajátosságaival az intézményes keretek között széles körben alkalmazható, az egyéni fejlődési problémákat figyelembe vevő, a lemaradásokat csökkenteni képes programok kidolgozása, hatékony alkalmazása, valamint e programok folyamatos fejlesztése érdekében. A 15 éves magyar tanulók szövegértési képességének a PISA-vizsgálatok során azonosított sajátosságai is hozzájárultak ahhoz, hogy az elmúlt évtizedben fokozatosan nőtt az e képességet vizsgáló hazai felmérések száma.

Kutatásunk célja az volt, hogy a 6. évfolyamosok a diagnosztikus feladatbank néhány olvasás-szövegértés feladatán elért teljesítményét összehasonlítsuk egy másik vizsgálat 8. évfolyamosainak teljesítményével. Az azonos feladatok alkalmazása lehetőséget nyújtott a szövegértési képesség fejlődési folyamatának feltárására. Számos szempont mentén elemeztük az adatokat, azonban az előadás során az életkori különbségeket kizárólag az alkalmazott szövegek típusa és a vizsgált pszichikus struktúrák szerint ismertettük.

A szövegtípus alapján mindkét életkorban azonos tendencia rajzolódik ki: az élménykínáló szövegekhez tartozó feladatok átlagos összpontszáma alacsonyabb, mint az információkínáló folyamatos és nem folyamatos szövegek esetében, ám a felsőbb évfolyam tanulói mindegyik szövegnél átlagosan 10%-tal jobban teljesítettek. Az alkalmazási feladatokban – többnyire a szöveg típusától függetlenül – az idősebb diákok eredménye jobb, ha a feladatok értelmezést, következtetést és reflektálást várnak el, míg az információkeresés esetében nincs szignifikáns életkori különbség. A gondolkodási feladatok közül a halmazképzés és a besorolás-szelektálás esetében mind a 6., mind a 8. évfolyamosok hasonlóan magas, a feltételképzést mérő feladatnál alacsony, közel egyező átlagot értek el.